

2 SKYRIUS. MOKINIŲ PROBLEMOS KYLANČIOS NUOTOLINIO MOKYMOSI METU

TIKSLAS

Paaiškinti nuotolinio mokymosi metu mokiniams kylančias problemas.

IMONED konsorciumas

SEBA/Gulcan BAYRAM-Ebru
AYGUN

2 Skyrius. Mokinių problemos kylančios nuotolinio mokymosi metu

Mokymosi pasiekimai

Baigę šį skyrių dalyviai gebės

Nustatyti individualias ir grupines mokinių problemas;

Nustatyti nuotolinio mokymosi metu mokiniams kylančių problemų dažniausias priežastis;

Numatyti netinkamų veiksmų pasekmes, nepavykus pritaikyti nuotolinių mokymų prie mokinių gebėjimų;

Pagrindinės sąvokos

Mokinių saugumo jausmas yra pagrindinė tinkamo mokymo ir auklėjimo proceso sąlyga.

Instrumentinė mokytojų elgsena sukelia ir gilina mokinių elgesio sutrikimus.

2.1 Problemos susijusios su mokymusi ir užduotimis

Daugelis mokinių tikėjosi, kad nuotolinis mokymasis bus ne toks griežtas ir kels mažiau streso. Žinoma, taip neįvyko. Nuotoliniu būdu besimokantys mokiniai turi turėti tokias pačias žinias ir gebėjimus kaip ir įprastu kontaktiniu būdu besimokantys mokiniai. Beveik niekas klasėje neturėjo ankstesnės nuotolinio mokymosi patirties. Mokinių gebėjimas sutelkti dėmesį į mokslus yra didelė nuotolinio ir mišraus mokymo(-si) problema. Semestro metu tam tikra dalis mokinių negali tinkamai suplanuoti savo mokslų. Dažnai pasitaiko, kad pamokos skiriamos prieš pat egzaminų laikotarpį. Kadangi mokomųjų dalykų yra ne vienas, mokiniams neužtenka laiko visoms užduotims atlikti ir jie dažnai meta mokslus. (Fojtik, 2018).

Be to, atviro nuotolinio mokymo sistemoje privaloma atlikti užduotis. Tai užtikrina vertę ir reikšmingumą. Užduotys privalo būti kruopščiai parengtos ir suplanuotos, tinkamai paskirstytos bei aprašytos ir kritiškai įvertintos, o užduočių įvertinimai turi būti laiku grąžinami mokiniams. Raštinis mokytojo grįžtamasis ryšys apie mokinių atliktas užduotis turi didelę įtaką mokinių rezultatams. Rašytinis grįžtamasis ryšys gali padėti pagerinti mokymosi pasiekimus. Vis dėlto, nuotolinio mokymo mokinių vertinimo, reguliavimo ir grįžtamojo ryšio sistema yra kritikuojama visame pasaulyje. (Rashid&Rashid,2012).

2.2 Laikas

Dar viena didelė problema mokiniams yra laikas. Kalbant apie nuotolinį mokymą, tiesioginė vaizdo konferencija turi iš anksto nustatytą pradžios ir pabaigos laiką, o mokiniai ir mokytojas privalo tomis valandomis būti prisijungę. Priešingu atveju bendravimas neįmanomas arba vėluojama. Bendraujant dažnai susiduriama su laiko trūkumu.

Mokytojas arba mokiniai neturi pakankamai laiko bendravimui. Taip atsiranda bendravimo barjeras. (Išman, 2011:722). Pavyzdžiui, ribotos trukmės pamoka, kurios metu mokytojas turi daug ką išdėstyti.

Laiko trūkumas kalbėjimui sukelia “spaudimą”. Taip pat komunikacijos problemų gali sukelti ir mokytojų išsiunčiamų pranešimų laikas.

2.3 Komunikacija

“Komunikacija - tai procesas, kurio metu žmonės perduoda ir priima informaciją taip, kad siuntėjo perduodama informacija ir gavėjo suprasta informacija būtų labai panaši.” Klausymasis, stebėjimas ir skaitymas - tai trys komunikavimo būdai. Nuotolinio mokymo sistemoje komunikuojama daugiausia per kalbą, tiek sakytinę, tiek rašytinę, o pastaroji atlieka svarbesnį vaidmenį. Mokymas tai kur kas daugiau nei tik komunikacija. Nepakanka, kad mokinys tiesiog pakartotų tą patį žodį, kuris jam buvo pasakytas. Pagrindinis mokytojo siekis - kad mokinys nesunkiai suprastų tekstą. Tik tada, kai komunikacijos veiksmas nuolat ir prasmingai prisideda prie mokinio bendravimo gebėjimų, prasideda tikrasis mokymo procesas. Nuotolinio mokymo metu komunikacija neturėtų būti vienpusė – tai turėtų būti mokinio ir mokytojo sąveika. Reikia reaguoti ir įsitraukti, taip pat reguliariai teikti abipusį grįžtamąjį ryšį. Jei nuotolinio mokymo komunikacijos sistema neveikia, tinkamai neveikia ir pati nuotolinio mokymo sistema. Mokytojas turėtų išmanyti įvairius komunikavimo įgūdžius. Bendravimo ar komunikacijos tikslas nėra primesti mokytojo nuomonę mokiniui; pagrindinis nuotolinio užsiėmimo tikslas - padėti mokiniams tobulinti komunikacinius gebėjimus. Todėl mokytojas turi sudaryti mokiniams galimybes mokytis ir tobulinti savo įgūdžius. Komunikacijos problemos kyla ne tik dėl skirtingų tikslų, bet ir dėl neaiškaus kodavimo ir netinkamos terpės parinkimo. Pavyzdžiui, kai pateikiami faktai yra pagrįsti skirtingomis socialinėmis ir ekonominėmis prielaidomis arba kai faktai grindžiami kitokiu laiko ir erdvės matmeniu. Nuotoliniame mokyme susiduriama su įvairiomis komunikacijos problemomis. Tai: konstruktyvūs, trikdantys, asmeniniai, kanaliniai, techniniai, fizinio atstumo trikdžiai, taip pat problemos susiję su laiko trūkumu ir pertraukomis, t. y. problemos, kylančios iš mokytojo ir mokinio (Išman, 2011, 719).

Mokinys taip pat gali išreikšti save įvairiais būdais. Fizinis atstumas, kai nesutinkama akis į akį, sukelia skirtingas komunikacijos kliūtis. Todėl mokymo metu galimas tiesioginis bendravimas. Nuotolinis mokymas, kuris vykdomas nacionalinėse ir tarptautinėse institucijose, o komunikacijos klūtys, atsirandančios dėl fizinio atstumo, pašalinamos pasinaudojant informacinėmis ir ryšių technologijomis. (Išman, 2011).

Dar viena kliūtis – komunikavimo trikdžiai. Įvairūs pertraukinėjimai ir trikdžiai trukdo užbaigti mokymo procesą. Tai lemia daugybė veiksmų. (Išman, 2011: 722). Pavyzdžiui, mokytojui skaitant paskaitą per vaizdo konferenciją mokinys pertraukia užsiėmimą ir išsiunčia žinutę. Tuo tarpu mokytojo ir kitų mokinių dėmesys nukreipiamas nuo mokomojo dalyko. Dėmesio centru tampa siuntėjo pranešimas. Dėl to pamoka buvo sutrikdyta. Tokiu atveju žodžius reikėtų pakartoti pašalinus kliūtį ir reikėtų pakartotinai atkreipti dėmesį. Turėtų būti patikrinamas mokinių supratimas, kaip jie suprato informaciją pateiktą prieš pertraukimą. Jei priemonės neveikia, pamoką reikėtų atidėti kitam kartui.

2.4 Elgesio problemos nuotolinio mokymosi metu

Pagal pirmąjį apibrėžimą, elgesio sutrikimas pasireiškia tada, kai mokiniai nesilaiko taisyklių ar nepatenkina veiklai keliamų lūkesčių, pavyzdžiui, nedalyvauja veikloje arba dalyvauja nepageidaujama ir netinkama

būdu. Kai kurie mokiniai, būdami klasėje, įsitraukia į veiklas, kurios yra nesusijusios su mokymosi užduotimi; šis elgesys vadinamas nenorminiu elgesiu (Rowe et al., 2009) arba BSG elgsena ("be skrupulingo galvojimo" – Wixon et al., 2012), ir gali būti įvairių formų. Pavyzdžiui, mokiniai gali žaisti virtualius žaidimus ar bandyti išmėginti įvairias virtualias struktūras virtualiose aplinkose. (Sabourin, Rowe, Mott, & Lester, 2013). Simuliacijos mikropasaulyje mokiniai gali greitai pakeisti kintamuosius arba sustabdyti ir nutraukti simuliaciją kelis kartus. (Wixon et al., 2012). Ryšys tarp tokio elgesio ir mokymosi tyrimo metu nenustatytas (Rowe et al., 2009), nors tai nebuvo tiriama kitose mokymosi situacijose.

Mokiniai taip pat gali daryti neapgalvotų klaidų, kai mokinys be aiškios priežasties neteisingai atsako į klausimą, į kurį žino, kaip atsakyti (Clements, 1982). Tiek mokantis ir vertinant neprisijungus prie interneto (Clements, 1982) tiek ir mokantis ir vertinant internete (San Pedro, Baker, & Rodrigo, 2011). Neapgalvotos klaidos paprastai siejamos su blogais pasiekimais, kai tikrinamos besimokančiojo žinios (Clements, 1982), ir tai siejama su blogomis žinių tikrinimo pasekmėmis. (Baker et al., 2010; San Pedro et al., 2013).

Netinkamas mokinių elgesys trukdo mokymuisi. (Durmuscelebi, 2008). Kadangi nuotolinės pamokos pasižymi aukštesniais iškritimų rodikliais, svarbu ištirti kokios yra netinkamo mokinių elgesio pasekmės jų mokymuisi. Nuolat diskutuojama, ar kai kurie netinkamo elgesio atvejai būdingi tik nuotolinei mokymosi aplinkai. Todėl netinkamas mokinių elgesys gali būti tiriamas atsižvelgiant į kontaktinių pamokų ir nuotolinių pamokų skirtumus. Tuo pat metu ankstesni tyrimai parodė, kad interneto technologijos skatina netinkamą elgesį, kuris egzistuoja tiesioginėse (FtF) situacijose, pavyzdžiui, plagijavimą. (Selwyn, 2008).

Dėl socialinės sąveikos trūkumo nuotolinis mokymas gali lemti studentų ir dėstytojų socialinę izoliaciją." Anot Sander Tamm (e-student.org), dabartiniai e. mokymosi metodai švietime lemia tai, kad mokiniai susiduria su įvairiais apmąstymais, atstumu ir bendravimo trūkumu". Dėl žmogiškojo bendravimo trūkumo gali išaugti streso ir nerimo lygis. Be to, mokiniai, mokydamiesi nuotoliniu būdu, gali neišsiugdyti reikiamų bendravimo įgūdžių. Kaip pastebima, negalėjimas bendrauti su kitais mokiniais ir mokytojais nuotolinio mokymo metu gali turėti rimtų pasekmių. (<https://theroswellsting.com/5200/opinion/online-school-has-more-negative-impacts-than-positive/>)

2.5 Mokytojams kylančios problemos

Dabartiniuose mokytojų elgsenos ir darbo metodų tyrimuose daugiausiai dėmesio skiriama trims svarbiausioms tarpusavyje susijusioms mokytojų komunikacijos internete temoms – tai mokytojų funkcijos, mokinių įsitraukimo skatinimas ir mokytojų buvimas. (Dennen, 2011). Nuotolinio mokymo metu mokytojai, kaip ir mokiniai, susiduria su bendravimo problemomis. Kalbant apie komunikacijos kliūtis, su kuriomis apskritai susiduria mokytojai nuotolinio mokymo metu, norėdami bendrauti su mokiniais, mokytojai dažnai pasitelkia technologijas. Dėl masinės informacijos priemonių naudojimo mokytojai turi tam tikrų komunikavimo problemų. Pokalbių ir klausimų kontekste, pvz., pokalbiuose, pavėluotas atsakymas į mokinio užklausą forume. Negebėjimas atsakyti į klausimus mažina mokinio susidomėjimą užsiėmimu ir mažina norą jį sugrįžti. Vienas iš didžiausių trikdžių, sukeliančių bendravimo problemas, yra susijusęs su mokytojų kalba ir išraiška. Kalba yra svarbiausias bendravimo elementas, todėl sudėtingas jos vartojimas sukuria bendravimo barjerą. Dėl šios priežasties mokytojai, vesdami pamoką, turėtų kalbėti paprastai, suprantamai ir aiškiai. Šiuolaikiniai mokiniai yra skaitmeniniai čiabuviai, o mokytojai - skaitmeniniai imigrantai (Prensky, 2004). Skaitmeninių čiabuvių sąvoka siejama su naujuoju tūkstantmečiu

(2000 ir vėlesni metai) ir apibūdina šio laikotarpio mokinius. Į tai reikėtų atsižvelgti, dirbant šiuolaikinėse švietimo ir nuotolinio mokymo įstaigose.

Mokytojai turėtų būti laikomi skaitmeniniais imigrantais. Skaitmeninė žiniasklaida yra vienas svarbiausių skaitmeninių imigrantų bruožų. Jie teikia pirmenybę teksto skaitymui. Skaitmeniniai imigrantai yra skaitmeninės populiacijos pogrupis. Yra tokių, kurie puikiai prisitaiko prie aplinkos, tačiau tam tikros jų savybės juos identifikuoja. Visų pirma, tokie asmenys mieliau renkasi spausdintus tekstus. Naudodamiesi technologiniu produktu ar programėle jie paprastai naudojami vadovu ar instrukcija.

Pagrindiniai klausimai

1. Kokie yra nuotolinio mokymo trūkumai?
2. Kokie yra kontaktinio ir nuotolinio mokymosi skirtumai?
3. Koks yra pagrindinis besimokančios bendruomenės bruožas?
4. Kokie trūkumai siejami su bendravimo trūkumu nuotolinio mokymosi metu?
5. Kodėl nuotolinis mokymasis sukelia nesusikalbėjimą?

Žodynas (Paaiškinimai)

Reinforce: sustiprinti (Cambridge žodynas)

Proximity: artumas, kalbant apie laiką ar erdvę (Cambridge žodynas)

Prone to: linkęs atskleisti tam tikras savybes, dažniausiai neigiamas. (Cambridge žodynas)

Challenging: sudėtingas (Cambridge žodynas)

Vaizdo įrašas “Nuotolinio mokymo iššūkiai pandeminiu laikotarpiu: vieno mokytojo istorija”

<https://www.youtube.com/watch?v=T8Jht6n6U1g>

Šaltiniai

- (1) Fojtik, R. (2018). Problems of distance education. ICTE Journal, 7(1).11-23.
- (2) Rashid, N. & Rashid, M. 2012. Issues and problems in distance education. Turkish Online Journal of Distance Education. 13(1).
- (3) İşman, A. (2011). Uzaktan eğitim. Ankara: Pegem Yayıncılık, Genişletilmiş 4. Baskı, 10-891.
- (4) Rowe, J., McQuiggan, S., Robison, & J., Lester, J. (2009). Off-Task Behavior in Narrative-Centered
- (6) Clements, K. (1982). Careless errors made by sixth-grade children on written mathematical tasks. Journal for Research in Mathematics Education. 13, 136-144.
- (7) Baker, R.S.J.d., Mitrovic, A., Mathews, M. (2010). Detecting Gaming the System in Constraint-Based
- (8) San Pedro, M.O.C., Baker, R., Rodrigo, M.M. (2011) Detecting Carelessness through Contextual
- (9) Selwyn, N. (2007) ‘e-learning or she-learning? Exploring Students’ Gendered

744–46.

(10) Dennen, V. P. (2011). Facilitator presence and identity in online discourse: Use of Positioning Theory as an analytic framework. *Instructional Science: An International Journal of the Learning Sciences*, 39, 527-541.

(11) Dibise, D. (2000). Is distance education a Faustian bargain? *Journal of Geography in Higher Education*, 24 (1), 130-136. Kantor of Greenberg 1998

(11) Threlkeld, R., & Brzoska, K. (1994). Research in Distance Education. In B. Willis (Ed.),

(12) Pallo, R. M., & Pratt, K. (1999). Building Learning Communities in Cyberspace. San Francisco:

(13) McKnight, M. (2000). Distance education: Expressing emotions in video-based classes. Paper presented at the Annual meeting of the Conference on College Composition And Communication, Minneapolis, Minnesota. (Eric Document Reproduction Service No. ED 441 270).

(14) Prensky, M. (2001-October). Digital Natives, Digital Immigrants. *From On the Horizon* (MCB University Press, 9 (5) , 45-49.

(15) Durmuscelebi, M. (2008). Investigating students' misbehavior in classroom management in state and private primary schools with a comparative approach. *Education*, 130, 377-383.

(16) West, G.H. (1994). Education without the state. *Economic affairs*.

Distance Education: Strategies and Tools (pp.41-66). Englewood Cliffs, NJ: Educational

Estimation of Slip Probabilities among Students Using an Intelligent Tutor for Mathematics. Proceedings Jossey-Bass

Learning Environments. Proceedings of the 14th International Conference on AI in Education. 99-106. of 15th International Conference on Artificial Intelligence in Education. 304-311.

Perceptions of Educational Technology', *British Journal of Education Technology* 38(4):

Sabourin, J. L.; Mott, B. W.; and Lester, J. C. (2011). Modeling Learner Affect with Theoretically Grounded Dynamic Bayesian Networks. In Proceedings of the Fourth International Conference on Affective Computing and Intelligent Interaction, 286–295. Berlin: Springer.

Technology Publications.

Tutors. Proceedings of the 18th Annual Conference on User Modeling, Adaptation, and Personalization. 267-278.

[\(5\)Wixon, M., Baker, R.S.J.d., Gobert, J., Ocumpaugh, J., & Bachmann, M. \(2012\) WTF? Detecting Students who are Conducting Inquiry Without Thinking Fastidiously. Proceedings of the 20th International Conference on User Modeling, Adaptation and Personalization \(UMAP 2012\). 286-298.](#)